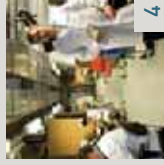

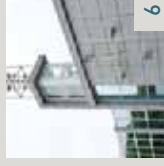

Inhoud

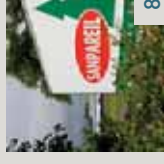
Inleiding	1
De provincie Vlaams-Brabant zet in op innovatie!	2
Vlaams-Brabant, kennispartnership	3
SEPTENTRIO	4
CLOCK-O-MATIC	6
SANPAREIL	8
TOPCOM	10
REMYND	12
TOKAI	14
EGGENTRIS	16
UITGEVERIJ PEETERS	18
VASCO	20
PHOTOVOLTECH	22
ASCO	24
DDG	26
COLFRIDIS	28
MARMO	30
L DOOR	32
PEC	34
ATHLON	36
CIBO	38
APEX	40
ARTOOS	42
LANCER	44
COLLIBRA	46
BIORICS	48
AUTOMATION	50
Partners	51

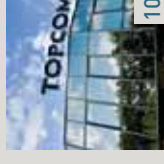
4

6

8

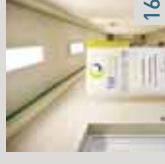
10

12

14

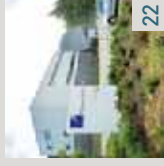
16

18

20

22

24

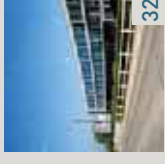
26

28

30

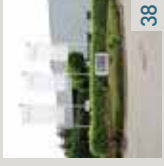
32

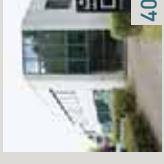
34

36

38

40

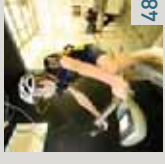
42

44

46

48

50

Inleiding

Ter gelegenheid van haar 220^e verjaardag heeft Voka-Kamer van Koophandel arrondissement Leuven het initiatief genomen om haar provincie Vlaams-Brabant als performante kennisregio in Vlaanderen en Europa nader te belichten.

In dit opzet paste o.m. de organisatie van een collectieve Open Bedrijvendag in de provinciehoofdstad op 4 oktober 2009 met als thema 'Leuven, parel van kennis en creativiteit' en de uitgifte van deze brochure Kennisregio Vlaams-Brabant, met interviews van vooraanstaande creatieve en innovatieve ondernemers uit onze regio.

Wij hebben ons hierbij zeker niet alleen willen focussen op de vele belangrijke spin-offs van onze universiteit, maar eerder op creatieve kmo's en klassieke industriële bedrijven die innovatie hoog in hun vaandel dragen.

Wij danken de Provincie Vlaams-Brabant omdat zij in haar stimuleringsbeleid voor de innovatie in Vlaams-Brabant dit project heeft ondersteund.

Ook gaat onze dank naar onze andere partners in de totstandkoming van deze brochure: het Innovatiecentrum Vlaams-Brabant, Flanders Smart Hub en K.U.Leuven Research & Development.

Tenslotte danken wij de 24 Vlaams-Brabantse ondernemers voor hun bereidwillige getuigenissen die zeker inspirerend zullen zijn om de ingeslagen weg naar een innovatief en creatief Vlaams-Brabant verder te bewandelen.

Veel leesgenot!

Paul Timmermans
Voorzitter

Voka-Kamer van Koophandel Leuven

Jean-Pol Olbrechts,
gedeputeerde voor economie.

De provincie Vlaams-Brabant zet in op innovatie!

Zeker in Vlaams-Brabant is innovatie de motor van de economische ontwikkeling. De provincie zet hier dan ook voluit op in, en wil zijn regisseurs- en voortrekkersrol blijven spelen in het stimuleren van innovatie. Hierbij vertrekken we vanuit de troeven van onze provincie: de Leuvense kennisregio, de aanwezigheid van de luchthaven en de logistiek in het arrondissement Halle-Vilvoorde en de voedingsindustrie in het Tiense. De ambitie is hierbij de provincie Vlaams-Brabant uit te bouwen als dé toptechnologische kennisregio bij uitstek, met een focus op slimme logistiek, health science (inclusief functionele voeding) en hightechsystems & materials.

De Leuvense regio staat wereldwijd bekend als een **kennisregio** bij uitstek, dit ondermeer dankzij K.U.Leuven en de Associatie, UZ Leuven en het gerenommeerde onderzoekscentrum IMEC. De regio is de voorbije jaren uitgegroeid tot een unieke concentratie van kennisinstellingen en -bedrijven.

Deze kennisregio is ontegensprekelijk een belangrijke troef voor onze provincie. Getuige hiervan zijn de concrete toepassingen van deze kennis in sectoren als logistiek, voeding, gezondheidszorg, nanotechnologie, en andere innovatieve sectoren.

Een tweede troef is de aanwezigheid van de **luchthaven**. De economische impact van de luchthaven is enorm groot en heeft een positieve invloed op de tewerkstelling en de economie in onze provincie.

De derde troef is de **voedingsindustrie** rond Tienen. De provincie wil de Tiense regio ondersteunen om een voortrekkersrol op zich te nemen in de snelgroeïende en beloftevolle sector van de functionele en gezonde voeding. Daarom steunt de provincie de oprichting van de Bio-generator, een bedrijvencentrum dat innovatieve bedrijven gespecialiseerd in de sector van de functionele en gezonde voeding wil aantrekken. Zo wordt aan het Tiense bedrijfsleven en de voedingsindustrie een innovatieve impuls gegeven.

Een grote meerwaarde voor de regionale ontwikkeling ligt ook in de **synergie en interacties tussen deze drie troeven**.

Deze focus op innovatie en economische ontwikkeling vormt een belangrijke **aantrekkingspool voor internationale bedrijven** die

zich in deze regio willen vestigen. Dit wordt versterkt door het belang van de regio Halle-Vilvoorde als logistiek knooppunt. Het blijft echter belangrijk om deze kennisregio **Vlaams-Brabant verder te promoten, te versterken en uit te bouwen**.

Veel potentie blijft immers nog on(der)benut, de onderzoeks- en ontwikkelingsresultaten worden onvoldoende vertaald in commerciële producten en diensten. Het blijft belangrijk dat de transfer van kennis tussen bedrijven onderling en van onderzoekscentra naar bedrijven gestimuleerd en georganiseerd wordt. Zo ervaren vooral kmo's nog te veel drempels en hebben ze te weinig toegang tot kennis om hun innovatieve kracht maximaal te benutten.

Het provinciebestuur trekt daarom jaarlijks 250.000 euro uit ter ondersteuning van **projecten die bijdragen aan de ontwikkeling van Vlaams-Brabant als kennisregio**. Met dit subsidiereglement wil de provincie Vlaams-Brabant als kennisregio versterken en uitbouwen, innovatie bevorderen en extra tewerkstellingsplaatsen creëren. Hierbij moet het gaan om projecten waarbij onderzoeksinstellingen, ondernemingen en de overheid een structurele samenwerking aangaan.

Om innovatie te bevorderen trekt de provincie Vlaams-Brabant ook resoluut de **Europese kaart**. Vanuit de verschillende subsidieprogramma's kunnen Europese projectmiddelen aangewend worden om de kenniscreatie, -transfer en valorisatie in een stroomversnelling te brengen. De provinciale projectmanagers begeleiden de Vlaams-Brabantse actoren bij het opzetten van en deelnemen aan projecten. Daarenboven wil de provincie projecten die aansluiten bij het provinciaal economische beleid een extra duwtje in de rug geven, en voorzien wij hiervoor een bijzondere cofinanciering tot 25 % van de projectkosten van de acties in Vlaams-Brabant.

De provincie zet dus duidelijk in op innovatie als motor van de Vlaams-Brabantse economische ontwikkeling en welvaart! De bedrijven die in deze publicatie in de kijker gezet worden, zijn stuk voor stuk inspirerende voorbeelden van wat innovatie in en voor onze regio betekent.

© Rob Stevens

Koenraad Debackere,
Algemeen beheerder K.U.Leuven,
Voorzitter Innovatiecentrum Vlaams-Brabant,

Vlaams-Brabant, kennispartnership

In de jaren 90 brak het "Triple Helix" concept door als de drijvende kracht achter het innovatiebeleid. Kort en bondig stelt deze "Triple Helix" dat innovatie, en de economische vertaalslag ervan in welvaartsgroei, het best gedijt in een context waar een sterke verwevenheid bestaat tussen de overheid, het bedrijfsleven en de kennisinstellingen. De complexiteit van innovatie maakt immers dat marktacties, kenniscreatie en regelgeving steeds beter op elkaar dienen afgestemd. Landen, regio's en steden die deze interacties constructief, vlot en efficiënt kunnen laten verlopen, zullen onmiskenbaar een concurrentievoordeel realiseren ten opzichte van deze waar die afstemming minder vlot verloopt. Het beleidsniveau dat de spil bij uitstek is in deze vlotte interactie, is het lokale. Meer bepaald, de lokale, subregionale economie van een stedelijk gebied, is best gediend wanneer de aanwezige kennisinstellingen, bedrijven en overheden elkaar vinden in het voeren van een beleid gericht op innovatie en lokale economische ontwikkeling.

Dit is nu precies wat de Leuvense regio de laatste 10 jaar ten gronde kenmerkt. Het samenspel tussen stad, bedrijven en kennisinstellingen is hier zondermeer een unieke illustratie van het "Triple Helix" concept. Het legt de regio economisch geen windeieren. Een aantal grote, gevestigde spelers zijn en blijven goed verankerd. Bovendien worden ze vandaag omringd door een pleiade van jonge, innovatieve bedrijven. Alleen al de meer dan 100 spin-off bedrijven gegroeid uit K.U.Leuven en IMEC zorgen voor een hecht innovatie-ecosysteem. Dit ecosysteem beperkt zich uiteraard niet tot spin-offs alleen. Aantrekkingskracht is immers ook een economische kracht. Bedrijvigheid trekt bedrijvigheid aan. Zo telt de Leuvense innovatiebiotoop vandaag meer dan 300 kennisintensieve bedrijven. Allen clusteren ze rond de drie grote kennispolen: K.U.Leuven, UZ Leuven en IMEC. De activiteiten ontplooid via Leuven Research & Development, via het Gemma Frisius Fonds en via IMEC Business Development, zorgen ervoor dat een continue, groeiende stroom van onderzoeksactiviteiten de weg vindt naar economische exploitatie. Het gevolg is een toename van kennisintensieve bedrijvigheid in de Leuvense regio. Dat alles vereist een vooruitziende blik op infrastructuurnoden, op ruimtelijke ordening, op ontsluiting en bereikbaarheid, en, niet in het minst, op de ontwikkeling van een leefbare stad waar wonen en werken duurzaam samengaan.

Het samenspel tussen stad, bedrijfsleven en kennisinstellingen is daartoe cruciaal. In Leuven is dit samenspel de agenda van elke dag geworden. Vooruitzichten betekenen daarbij dat we, willen we een gezonde groei handhaven, verder moeten kijken dan de Leuvense stadsgrenzen. De tripool Leuven – Tienen – Aarschot wordt om deze reden dan ook meer en meer een feit. Het vlotte samenspel tussen de verschillende actoren in deze tripool moet de regio klaarmaken voor een volgende innovatiesprong. We moeten nu immers al denken aan de economie van 2020 en daarna. En daarvoor zijn expansieruimte en krachtenbundeling meer dan nodig. Het samenspel tussen stad, bedrijfsleven en kennisinstellingen wordt hier ook onderbouwd en gedragen door een rijk palet aan intermediaire organisaties. We denken daarbij aan Leuven.Inc ("Leuven Innovation Networking Circle"), DSP Valley en LSEC ("Leaders in security") voor wat de ondernemende technologiekant betreft. Maar ook aan de rol die het Innovatiecentrum Vlaams Brabant speelt. Het Innovatiecentrum is de resultante van het samenspel tussen VOKA, Unizo, Boerenbond, het IWT en het Vlaams Agentschap Ondernemen. Dankzij de specifieke focus op de innovatienoden bij de kmo, zorgt het ervoor dat ook deze, voor onze economie belangrijke bedrijvengroep, maximaal de weg vindt naar het innovatiegebeuren.

Bij dit alles staan we tot slot even stil bij de centrale rol van VOKA in het Leuvense economisch gebeuren. Al jaren trekt VOKA de kar als krachtenbundeling van bedrijven en bedrijfsleiders om de economische ontwikkeling van de Leuvense regio aldus alle kansen te geven. VOKA staat centraal omdat het de diffusie van het innovatievermogen doorheen alle geleidingen van het Leuvense bedrijfsleven mede mogelijk maakt. Naast de spin-offs en gevestigde grote spelers, telt de Leuvense economische biotoop nog vele honderden bedrijven, die allen belang hebben bij meer, betere en duurzame innovatieactiviteiten. Dankzij, onder andere, zijn stuwende rol achter de werking van het Innovatiecentrum Vlaams-Brabant, neemt VOKA die handschoen op. Leuven, zijn mensen en zijn bedrijven, kunnen en zullen er alleen maar beter van worden. Zo ontstaat een "Leuven-in-Actie" dat zich voluit kan inschrijven in het ambitieuze Vlaanderen-in-Actie plan van de Vlaamse Regering.

“Innovatie is een opdracht van iedereen.”

Eric Eeraerts

AUTOMATION

Totaaloplossingen in powermanagement.

Aan het woord is **Eric Eeraerts**, Sales & Marketing Director.

Kan u even de activiteiten van Automation schetsen?

“Automation is een power management bedrijf. Wij bieden producten en diensten aan om de elektrische energie van onze klanten te optimaliseren. Voor ons bestaat optimaliseren uit 4 elementen. Ten eerste komt het erop aan de beschikbaarheid van de elektrische energie te garanderen. Ten tweede is er het element kost, namelijk de energiefactuur zo laag mogelijk krijgen en houden. Ten derde streven we ernaar om het dagelijks beheer van het elektrisch netwerk sterk te vereenvoudigen. Om deze belangrijke doelstellingen te realiseren, hebben we de laatste jaren zwaar ingezet op monitoringsoftware. Ten slotte is er ook nog het groene element: hoe kunnen we zonder de drie voornoemde uitgangspunten aan te tasten groene energie introduceren in het elektrische beheer van de klant? Om deze 4 doelstellingen te concretiseren positioneren we ons als een end-to-end aanbieder in een value added reseller (VAR) model waarbij we A-brand constructeurs integreren in de uitgewerkte oplossingen. We treden ook op als VAP, value added producer. Dit is een onderdeel van Automation waar we nog onze eigen producten maken om te integreren in de aangeboden oplossing. En ten slotte zijn er onze diensten die het geheel vervolledigen: studiewerk, installatie, onderhoud van de oplossing enz. Onze afzetmarkt concentreert zich voornamelijk in België. Mogelijke klanten zijn zeer ruim, in theorie iedereen of beter, elk bedrijf dat elektrische energie gebruikt. Vaak zijn het bedrijven die hoge energieverbruikers zijn zoals De Lijn, TEC, Infrabel, datacenters, Arcelor, Alstom, ... maar ook installatiefirma's zoals Fabricom, Imtech, ... Qua export hanteren we het principe 'follow the customer': zo leveren we bijvoorbeeld dankzij Alstom België ook aan Alstom Nederland.”

Wat is de evolutie eigenlijk die Automation heeft doorgemaakt? Waren jullie al van dag één een power management bedrijf?

“Automation was een echt ingenieursbedrijf, opgericht door ingenieurs met als doelstelling het realiseren van automatiseringsprojecten. Vandaar ook de naam van het bedrijf. Later is de focus verschoven naar vermomenselektronica en nu profileert het bedrijf zich

AUTOMATION

Dassenveld, Zone 4A
Zunkstraat 2
1502 Halle
www.automation.be

Interview: Liesbet Conings,
Innovatiecentrum Vlaams-Brabant

als leverancier van totaaloplossingen voor power management. De verschuiving is niet alleen inhoudelijk gebeurd maar ook qua organisatie en marktaanpak. In het begin was Automation vooral een R&D omgeving (cfr ingenieursbedrijf). Bijna alle projecten waren op maat gemaakt voor de klant. Een tijd geleden is ervoor gekozen om de R&D een stuk af te bouwen gezien de beperkte rentabiliteit ervan. Ontwikkeling in ons vakgebied moet zich meten met de groten der aarden, multinationals zoals ABB, Schneider enz. Dit bleek voor ons weinig realistisch te zijn. Vandaar de evolutie van de integratie van bestaande producten, weliswaar A-brand, in onze oplossingen. Daarnaast bleek dat we de laatste 15 jaren geconfronteerd werden met een beperkte groei. Een uitzondering hierop was de telecomboom, waar we zowel hebben kunnen profiteren van de hausse als dat we hebben moeten delen in de klappen. Deze crisis is de aanzet geweest van het nieuwe beleid. Het is zwaar geweest, uiteraard, als je groeit van 350 miljoen Bef naar 1 miljard Bef en daarna terugvalt op een niveau van voor de boom. Het heeft ons genoopt tot bezinning en hieruit is de idee van aanbieder van total power management solutions gegroeid. Vandaag leggen we de hand aan de laatste stappen.

Vandaag de dag is er veel te doen rond energie, het lijkt zo een beetje de nieuwe economie waarbinnen je actief moet zijn. Hoe onderscheidt Automation zich eigenlijk?

Automation streeft ernaar totaaloplossingen te bieden. Wij bieden dan ook een oplossing voor het power management van het hele bedrijf, niet enkel van een onderdeelje, een afdeling of een product. Om tot deze oplossing te komen, voeren we eerst een analyse van de situatie uit zodat we een oplossing kunnen aanbieden die voldoet aan de klantelijke situatie. Ook is het zo dat we een continue verbetering van de afgesproken service levels garanderen dankzij onze power monitoring. Voor deze monitoring dienst werken we trouwens samen met een spin-off van de Universiteit Antwerpen, cast4all, zij zijn het technische brein achter het SW platform. Dit past natuurlijk ook bij onze gekozen strategie, dat we voor de zware R&D buitenshuis kijken. Onze meerwaarde zit dan in onze onafhankelijke integratorrol. Automation onderscheidt zich door een generalist te zijn die in staat is om de beste oplossing te bieden aan de klant. Onze concurrenten zijn vaak ook producenten en die kunnen per definitie geen onafhankelijk en zeker geen totaal overzicht geven van de mogelijkheden. Plus wij willen een stap verder gaan namelijk door een 24h 7/7 monitoring aan te bieden. Samengevat: de klant krijgt van ons een contract met service levels voor beschikbaarheid, power quality, en energieëfficiëntie gebaseerd op een selecte, kosteffectieve verzameling van producten. ”

Als ik zo hoor dan hebben jullie toch ook al de nodige veranderingen ondergaan binnen het bedrijf. Hoe vindt innovatie een plaats binnen Automation?

”Inderdaad Automation is geëvolueerd van R&D bedrijf naar een ‘reseller’ model, van pure automatisatie naar aanbieder van power management oplossingen. Je zou daar kunnen uit afleiden dat we ondertussen ervaren vernieuwers zijn. Innovatie is echter geen hoofd-doelstelling op zich bij Automation, het zijn eerder bedrijfseconomische overwegingen en strategische denkoefeningen die ons brachten tot verandering. Wel is het zo dat de reeds gerealiseerde innovatie bij Automation zich op meerdere niveau’s heeft afgespeeld: uiteraard producten, maar vooral services en processen. Het introduceren van een ‘reseller’ model binnen Automation is niet zonder slag of stoot gegaan, R&D was binnen Automation namelijk zeer diep geworteld. Met de filosofie het beste aan de klanten aanbieden, hebben we dus ook geopteerd voor een strategisch partnership met de spin-off cast4all. Zij treden als het ware op als virtuele R&D center voor het monitoring platform. Ik denk toch dat dit innovaties of veranderingen zijn die voor een ‘gewone’ kmo vrij uitdagend zijn. De overschakeling van R&D naar aanbod van oplossing hield natuurlijk ook organisatorische en sales tactische verandering in. Ook dit was geen sinecure, zo verkochten we geen R&D meer of puur technologische knowhow, neen, de verkopers moesten meer kijken naar value voor de klant, service levels, totale oplossingen enz. Eén ding is toch wel duidelijk geworden binnen de geschiedenis van Automation, ook al streven wij geen actief innovatiebeleid na, zonder vernieuwing zouden we niet overleefd hebben. ”

Ten slotte wat vindt u onontbeerlijk voor het bedrijf?

”De toekomstvisie is uitgetekend, we moeten nu dag na dag werken om ze te realiseren en de vruchten ervan te plukken. In alle geval: innovatie, vernieuwing, enz kunnen niet sneller dan dat je bedrijf er de middelen voor kan vrijmaken; het blijft dus zonder meer van cruciaal belang dat we de rentabiliteit van ons bedrijf als belangrijkste doelstelling blijven handhaven. Los daarvan moeten we nog wat werken aan de herhaalbaarheid van onze innovatie. We hebben ondertussen fantastische zaken gerealiseerd, maar het is een proces van starten, stilstaan en terug starten. Het automatisme zou daar meer aan moeten toegevoegd worden. Ten slotte: het is een cliché, maar innovatie is een opdracht van iedereen: we moeten nog meer duidelijk maken aan de mensen dat elk een autostrade aan mogelijke pistes voor hem heeft liggen, en dat zij zich daarop moeten wagen. ”

Voka – Kamer van Koophandel Leuven

Voka - Kamer van Koophandel Leuven is het meest nabije en invloedrijke professionele netwerk voor ondernemers en haar leden-bedrijven sinds 1789 in haar arrondissement.

Het VEV (Vlaams Economisch Verbond) en de acht Vlaamse Kamers van Koophandel (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Halle-Vilvoorde, Limburg, Antwerpen-Waasland, Kempen, Mechelen en Leuven) vormen samen een alliantie zijnde Voka, het Vlaams netwerk van ondernemingen.

Voka, Vlaams netwerk van ondernemingen, staat voor een netwerk van 16.000 ondernemingen. Het werkt samen met 24 sectoren. Daarmee vertegenwoordigen ze 60 % van de toegevoegde waarde in Vlaanderen en 60 % van de private werkgelegenheid. In totaal gaat het om meer dan 900.000 werknemers.

Via de Federatie van Belgische Kamers van Koophandel maakt de Voka - Kamer van Koophandel Leuven ook deel uit van het Belgisch, Europees en Internationaal netwerk van meer dan 16.000 Kamers van Koophandel wereldwijd en treedt zij wereldwijd op als economische partner van ondernemingen en van de overheid.

De Kamer is duidelijk uw partner in het zakendoen door u opportuniteiten en vele netwerkmogelijkheden aan te reiken in de regio bij 5000 bedrijfsleiders, kaderleden en zelfstandigen. De Kamer wenst daarbij als officieel ondernemersnetwerk een optimaal kader en omgeving te creëren voor een succesvol ondernemerschap.

Belangenbehartiging en uw stem laten horen als ondernemers is duidelijk onze core-business.

Jaarlijks organiseert Voka - Kamer van Koophandel Leuven meer dan 50 netwerkactiviteiten, voor het merendeel gratis of tegen sterk verminderd tarief, toegankelijk voor ons netwerk van 5000 bedrijfsleiders, kaderleden en zelfstandigen. Wilt u meer en beter zakendoen dan zijn dit 'the places to be'.

Voor haar dienstverlening is de Kamer duidelijk de partner van de ondernemingen en kmò's van de regio met het Ondernemingsloket, de starterssessies, infodienst, vormingsaanbod, Jobkanaal, export- en milieudienst en zoveel meer.

Het Kamermagazine 'Ondernemers' is hét business-to-business blad van de regio naast de uitgifte van themanummers voor de promotie van het ondernemerschap in de regio. Deze brochure is daar een voorbeeld van.

Wenst u meer te weten over onze activiteiten, agenda of werking, ga even kijken op onze website.

Voka – Kamer van Koophandel arrondissement Leuven

Tiensevest 170
3000 Leuven
tel. +32 16 22 26 89

www.kvkleuven.voka.be

Innovatiecentrum Vlaams-Brabant

Het Innovatiecentrum is het lokale aanspreekpunt voor innovatie in Vlaams-Brabant en toegangspoort tot het Vlaams Innovatienetwerk. Gebaseerd op een onafhankelijke analyse, bieden we kmò's via persoonlijke begeleiding toegang tot kennis(en), creativiteit en financiële middelen om hen te helpen efficiënt en blijvend te innoveren met als doel hun concurrentiekracht te verhogen.

We staan met zeven medewerkers klaar om bedrijven verder te helpen op het gebied van innovatie. Onze activiteiten zijn in te delen in volgende grote lijnen:

• Informeren

De Innovatiecentra informeren Vlaamse kmò's over de IWT-producten (subsidies, maar ook mogelijkheid tot deelname aan collectieve projecten zoals TIS, TD, TETRA ...), andere financiële steun voor innovatie (achtergestelde leningen, risicokapitaal ...) en over het Vlaams Innovatienetwerk.

• Begeleiden & doorverwijzen

Bij interesse vanuit de kmò begeleiden de innovatieadviseurs het bedrijf naar het IWT en kennis en partners, onder het motto 'open innovatie op maat van de kmò'. Hierbij hoort ook ondersteuning bij het structureren en plannen van het proces, aangezien zonder deze structuur samenwerking met bovenvernoemde partners moeilijk is.

• Adviseren

Daarnaast bieden de innovatieadviseurs generieke ondersteuning voor de omkadering van het innovatieproces: bijvoorbeeld het faciliteren van creativiteitssessies, maar ook advies rond het optimaal inzetten van intellectuele eigendom in de bedrijfsvoering.

In een volgende stap trachten we innovatie op lange termijn te verankeren in de bedrijfsvoering van onze klanten. Belangrijke instrumenten daarbij zijn de Innovatieaudit en de strategiebegeleiding.

Hoewel de nadruk vanuit het verleden ligt op technologische innovatie is er een belangrijke verschuiving richting niet technologische met name innovatie in diensten. Hier hebben we naast een adviserende ook nog een belangrijke sensibiliserende rol; bedrijven bewust maken van de innovatiemogelijkheden die er in diensten zijn.

Meer informatie hierover is te vinden op www.innovatiecentrum.be

Innovatiecentrum Vlaams-Brabant

Ubicenter (derde verdieping)
Philipssite 5
3001 Leuven
tel. +32 16 31 10 81

K.U.Leuven Research & Development

K.U.Leuven Research & Development (LRD) heeft als missie de kennis- en technologieoverdracht tussen de universiteit en het bedrijfsleven te bevorderen. De regio Leuven, in het hart van Vlaanderen en van Europa, biedt met zijn vermaarde kennisinstellingen, wetenschapsparken en het aanwezige risicokapitaal een ideale voedingsbodemp voor zowel spin-off bedrijven als internationale onderzoeksintensieve ondernemingen. Kennisinstellingen zoals de K.U.Leuven, UZ Leuven, het Vlaams Instituut voor Biotechnologie VIB en het Interuniversitair Micro-Elektronica Centrum IMEC zorgen voor een belangrijke instroom van grensverleggende kennis die de basis vormt voor innovatie in zowel nieuwe als bestaande ondernemingen. Deze kennisontwikkeling wordt ondersteund en gevoed door de aanwezigheid van talent en menselijk kapitaal. In Leuven studeren meer dan 36.000 studenten aan de universiteit of hogescholen en in de Leuvense kennisregio zijn ruim 6.000 onderzoekers actief.

LRD heeft, in nauwe samenwerking met de stad Leuven, de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse Overheid, een gunstig ondernemingsklimaat voor high-tech ondernemers gecreëerd. Daarbij is LRD een actieve partner in de ontwikkeling van een aantal netwerkinitiatieven en technologieclusters, maar ook op het vlak van de planning, oprichting en exploitatie van incubators, wetenschapsparken en ondernemingscentra in de regio Leuven. De activiteiten van LRD zijn onder meer:

• Contractonderzoek

LRD levert professioneel advies bij de identificatie van samenwerkingsopportuniteiten en bij het definiëren en opstellen van samenwerkingsovereenkomsten.

• Beheer van intellectuele eigendom

LRD ondersteunt een actief octrooi- en licentiebeleid voor universitaire onderzoeksresultaten. Dit actieve beleid levert fondsen op voor verder universitair onderzoek.

• Oprichting van nieuwe onderzoeksgeoriënteerde en innovatieve spin-offs

LRD verstrekt professioneel advies aan onderzoekers in het oprichtingsproces van universitaire spin-offs en in de toegang tot risicokapitaal, onder meer via het Gemma Frisius Fonds van de K.U.Leuven, BNP Paribas Fortis Private Equity en KBC Private Equity. Bovendien is LRD nauw verbonden met het Innovatie- en Incubatiecentrum Leuven, Bio-incubator Leuven en verschillende wetenschapsparken, waar startende bedrijven ook een gepaste accommodatie wordt aangeboden.

• Bevordering van ondernemerschap en innovatie van hoogtechnologisch niveau via netwerkinitiatieven

LRD is actief in verschillende netwerken, zoals Leuven.Inc ("Leuven Innovation Networking Circle"), Flanders Smart Hub en het ELAT-netwerk dat de kennisregio's Eindhoven, Leuven en Aken met elkaar verbindt, alsook in technologieclusters zoals DSP Valley en LSEC ("Leaders in security").

In 2008 realiseerde LRD een totale omzet van ongeveer 120 miljoen EUR, werden er 1.029 nieuwe contracten afgesloten, 136 vindingen geregistreerd en 61 nieuwe patentfamilies aangevraagd en steeg het cumulatief aantal opgerichte spin-offs naar een totaal van 84. Bovendien ontving LRD in datzelfde jaar de IPTEC Tech Transfer Award in Frankfurt. Deze internationale prijs belooft instellingen die uitmunten in technologieoverdracht om de kloof tussen wetenschap en het bedrijfsleven te dichten.

K.U.Leuven Research & Development

Minderbroedersstraat 8A P.B. 5105, 3000 LEUVEN, Belgium

tel. + 32 16 32 65 00 • fax + 32 16 32 65 15 • lrdd@kuleuven.be • www.lrd.kuleuven.be

Flanders Smart Hub

Flanders Smart Hub is een initiatief van de Vlaams-Brabantse beleids-, bedrijfs- en academische wereld met als missie het stimuleren van innovatie, het bevorderen van de samenwerking tussen kennisinstellingen en ondernemingen en het aantrekken van (buitenlandse) investeringen.

Flanders Smart Hub focust hierbij op de volgende clusters die belangrijk zijn voor Vlaanderen:

- Logistiek: transport & logistiek, diensten, supply chain management
- Meditech/IHealthtech: voeding, preventie en behandeling & ICT en gezondheidszorg
- Ecotech: energie & milieu

Flanders Smart Hub zal het interne weefsel in Vlaams-Brabant versterken door op basis van een SWOT-analyse de sterktes van de regio te accentueren en in te spelen op de opportuniteiten.

De precieze rol van Flanders Smart Hub kan van cluster tot cluster verschillen. Flanders Smart Hub zal fungeren als intermediair, als voortrekker, soms slechts als contactpersoon, soms als noodzakelijke tussenschakel. Flanders Smart Hub zal faciliteren, informeren, adviseren en matchmaken door:

- het organiseren van brainstormsessies
  - het creëren van ontmoetingsmomenten zoals B2B matchmaking, Technology Seminars, Flanders Smart Clubs, ...
  - het initiëren van samenwerkingsprojecten tussen bedrijven en kennisinstellingen
  - het opzetten en ondersteunen van Lerende Netwerken rond specifieke topics
  - het organiseren van netwerkevents, opleidingen, workshops, ... in samenwerking met onze partners
  - ...
- waarbij we uiteraard steeds constructief voortbouwen op bestaande initiatieven.

Flanders Smart Hub wordt in haar werking ondersteund door volgende partners: Voka – Kamers van Koophandel Vlaams-Brabant, K.U.Leuven Research & Development, Brussels Airport Company, ERSV Vlaams-Brabant, Haviland, IMEC, Interleuven, Leuven.Inc, POM Vlaams-Brabant, Provincie Vlaams-Brabant, Stad Leuven, Vlaams Instituut voor Logistiek, Vrije Universiteit Brussel.

Onze activiteiten worden financieel ondersteund door: het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling, Vlaanderen, de provincie Vlaams-Brabant en de POM Vlaams-Brabant.

Flanders Smart Hub

p.a. Voka – Kamer van Koophandel Halle-Vilvoorde
Medialaan 26, 1800 Vilvoorde

Voor meer info verwijzen we u graag naar onze website www.flandersmarthub.be of u kan een mailtje sturen naar info@flandersmarthub.be.

COLOFON

Hoofd redactie

René Leekens
Voka – KvK Leuven

Project-coördinatie

Viviane Van Camp
Voka – KvK Leuven

Eindredactie

Sara Genis – Flanders Smart Hub
Viviane Van Camp – Voka – KvK Leuven

Foto's

Pierre Verhoeven – Pretty Pictures

Redactieteam

Sara Genis – Flanders Smart Hub
Bas Sturm – Innovatiecentrum Vlaams-Brabant
Rudi Cuyvers – Leuven Research & Development
Kris Aerts – Leuven Research & Development
René Leekens – Voka-KvK Leuven
Viviane Van Camp – Voka-KvK Leuven

Vormgeving en drukwerk

Drukkerij Artoos – Kampenhout

Verantwoordelijke uitgever

René Leekens
Tiensevest 170
3000 Leuven

Deze uitgave werd gerealiseerd door
Voka – KvK Leuven
met de medewerking van

- Provincie Vlaams-Brabant
- Flanders Smart Hub
- Innovatiecentrum Vlaams-Brabant
- Leuven Research & Development

Met dank aan de bedrijven voor de spontane medewerking aan de interviews.

Norberrt Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Felix Van de Maele • Daniel Berckmans • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Felix Van de Maele • Daniel Berckmans • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns

Felix Van de Maele • Daniel Berckmans • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns

Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns • Eric Eeraerts • Norbert Van Wijsberghe • Peter Grognaard • Dirk Peeters • Stijn Lowette • Gerard Griffioen • Koen De Witte • Kurt Leuridan • Rita Cortrvindrindt • Paul Peeters • Jochem Binst • Johan Nijs • Jef Maes • Yves De Glas • Luc Put • Geert Detré • Luc De Bisschop • Luc Vereycken • Luc Goossens • Lieven Beyl • Dominique Gilles • Pascal Carreweyn • Jos Artoos • Johan Juwyns